

decentryzm

decentryzm

CZŁOWIEK

JAKO UKRYTA DOMINANTA

MOJA KONCEPCJA DECENTRYMU

Wszystkie istniejące dzieła sztuki, mimo ich wielkiej różnorodności, zaliczyć można do jednego kierunku - do centryzmu, którego istota polega na tym, że środek przedstawionego przez artystę przedmiotu, czymkolwiek ten przedmiot jest - zawsze zajmuje miejsce w ramach utworu.

Dla twórczości centrystycznej charakterystyczne jest dążenie do pełnej ekspozycji prezentowanego przedmiotu - niezależnie od wybranej formy. Centryzm zezwala na przedstawienie fragmentu jakiejś rzeczywistości, ale tylko w przypadku, kiedy cały przedmiot nie mieści się w ramach obrazu.

Moja koncepcja kompozycji obrazu, w odróżnieniu od omówionej kompozycji centrycznej, nosi nazwę decentryzmu.

Obraz wyraża postulat decentryzmu, gdy środek przedstawionego w nim przedmiotu znajduje się gdzieś niedaleko poza ramami utworu, skąd ten przedmiot dominuje nad ukazanym otoczeniem. Taka zasada kompozycji - poprzez stworzenie napięcia między ukrytym przedmiotem a widocznym tłem - pozwala wzmocnić znaczenie przedmiotu albo jego otoczenia w zależności od przypisanej im roli.

Adam Wiśniewski-Snerg

MY CONCEPT OF DECENTRISM

All existing works of art, despite their great diversity, can be classified into one current - centrism, which in essence relies on the assumption that the center of the object depicted by the artist, whatever this object is, always fits within the frames of the work.

It is typical of centrist works to strive towards full depiction of the presented object - regardless of the form selected.

Centrism permits presentation of a fragment of reality, but only if the whole object does not fit within the frames of the picture.

My concept of picture composition, as opposed to the above centrist approach, is referred to as decentrism.

A picture embodies the decentrist postulate if the center of the object presented in it is found somewhere near, outside the frames of the work, hence the object dominates the presented environment. Such principle of composition - by creating tension between the hidden object and the visible background - makes it possible to strengthen the significance of the object or its environment, depending on the roles ascribed to them.

Adam Wiśniewski-Snerg

CZŁOWIEK JAKO UKRYTA DOMINANTA

Przyjęła się dość powszechna opinia, iż strategie artystyczne realizujące konkretne, ściśle określone ideologie, związane najczęściej z zasadą grupowego działania, należą raczej do przeszłości. Dało to pole działaniom zatowarowanym, wolnym, nieskrępowanym, niekiedy istotnym i wartościowym, innym razem zaś dość swawolnym, zorientowanym nierzadko w swoim przekazie na... brak przekazu, planową bezideowość, czy też eksponującym z rozmachem rozmaite krytyczno-publicystyczne poglądy dotyczące kształtu otaczającej nas społecznej rzeczywistości. Trudno w tym miejscu wartościować postawy, które determinuje przecież bieg historii, niemniej często bywało tak, iż na krawędziach modnych kierunków, obowiązujących ideologii, rodziły się ruchy ze swej natury niszowe, zorientowane bardziej na poszukiwanie odniesień do własnej podmiotowości, choćby opatrzone to było ryzykiem odrzucenia przez odbiorców, zdominowanych obowiązującym paradygmatem estetycznym.

Idea **decentryzmu** zainspirowała do dyskusji grupę twórców skupionych wokół Galerii Fotografii MCK w Ostrowcu Świętokrzyskim, w trakcie której okazało się, że pojęcie to można z powodzeniem potraktować jako punkt wyjścia do opisywania rzeczywistości definiującej się nie poprzez dosadność, ostentacyjność czy też jednoznaczność przedstawienia, a poprzez kontekst i niedopowiedzenie, trudniejsze zapewne i bardziej wieloznaczne w interpretacji, ale przez to bardziej intrygujące w swoim egzystencjalnym wydzźwięku.

MAN AS THE HIDDEN DOMINANT

A widespread opinion has developed that artistic concepts pursuing specific, precisely defined ideologies, associated in most cases with the principle of group activity, are a thing of the past. This has created room for actions that are atomized, free, unconstrained, at times important and valuable, at other times rather impish, offering a message focused on... no message, intentional lack of values, or grandly manifesting diverse critical and columnist views of the shape of the social reality around us. It is hard to value the attitudes which are, after all, determined by the course of history. Nonetheless, it has often happened that on the outskirts of fashionable currents and predominant ideologies, movements were born which, by their nature, were focused on a search for references to their own subjectivity, even at the risk of rejection by the audience, dominated by the prevailing esthetic paradigm.

The idea of **decentrism** has inspired a discussion of a group of artists affiliated around the MCK Gallery of Photography in Ostrowiec Świętokrzyski, during which it turned out that this notion can be successfully treated as a starting point for describing peripheral reality, devoid of straightforward definition, but very principled in its existential tenor. This formula seemed promising and attractive enough for the artists grouped together around it to take broader action which has brought about an exhibition and an accompanying album. In the case of such a difficult task as creation of a coherent body of photographic work composed of a number of individual

Taka formuła wydała się obiecująca i na tyle atrakcyjna, iż zorientowani wokół niej artyści zdecydowali się na szersze działanie owocujące wystawą i towarzyszącym jej wydawnictwem albumowym.

W przypadku tak trudnego zadania, jakim jest stworzenie spójnego zestawu fotograficznego składającego się z wielu indywidualnych postaw, wskazane było jednak odnalezienie wspólnej przestrzeni, która nie tylko opisze sens działania, ale uporządkuje sposób jego odbioru.

Idea odnajdywania *obecności człowieka* w postaci *ukrytej dominanty* wydała się atrakcyjną formułą unifikującą zbiorowe działanie wielu osób. Z drugiej strony wiadomo, że przecież człowiek jest wiodącym tematem światowej fotografii, a spora jej część to prace niedopowiedziane, tajemnicze, zatem z natury swojej nawiązujące do akcentowanego przez decentryzm sposobu widzenia. A nawet programowa „fotografia człowieka bez człowieka” była już niejednokrotnie uprawiana przez fotografów. Co więc ma wyróżniać niniejszą propozycję? Myślę, iż absolutnie *a priori* intencjonalny charakter działania, polegający na połączeniu metody (założenia decentrystyczne) z bardzo osobistą, intuicyjną refleksją oraz bardzo świadome nawiązanie do postawy poprzedników. Może rzeczywiście nadszedł właściwy czas, by w zgiełku różnych hałaśliwie eksponujących się artystycznych „ego” zwrócić uwagę na to, czego właśnie nie widać, co jest ukryte i nie narzuca swojej obecności. Takie personalistyczne w swej istocie podejście do codziennych, drobnych, często peryferyjnych wymiarów istnienia wybrzmieć może głębokim humanizmem, dotykając tajemnicy pojedynczego bycia.

attitudes, it was recommendable, however, to find common ground which would not only describe the sense of the activity but also structure its reception.

The idea of a search for the *human presence* in the form of *the hidden dominant* seemed an attractive formula, unifying the collective effort of a number of artists. On the other hand, man is, after all, the overriding theme of world photography and a lot of photographic works are oblique, mysterious and hence, by their nature, refer to the way of seeing postulated by decentrism. Even the manifesto-based “photography of man without man” has already been pursued by many photographers.

What does, then, distinguish this proposition? I think that the *a priori* intentional nature of the activity, involving a combination of the method (decentrist assumptions) with a very personal, intuitive reflection and very conscious reference to the predecessors’ attitudes. Maybe the time has come indeed, in the face of the turmoil of noisily manifested artistic „egos” to turn to what cannot be seen, to what is hidden and does not impose its presence on us. Such essentially personalistic approach to mundane, trivial, often peripheral dimensions of existence may resound in deep humanism, touching upon the mystery of the individual being. In this case, the hidden dominant will be the intermediation of cultural premises built upon the apparent banality of daily life.

The adopted area of activity has turned out in practice to be attractive and most potent. It offered the possibility of diversified statements – from exhaustive, realistic, documentary or para-documentary ones to staged photography. It should

Ukrytą dominantą będzie w tym przypadku pośrednictwo kulturowych przesłanek nadbudowanych nad pozorną banalnością codzienności.

Przyjęty do realizacji obszar działania okazał się w praktyce atrakcyjny i niezwykle nośny. Zaoferował możliwość różnorodnych wypowiedzi – od całościowych, realistycznych, dokumentalnych lub paradokumentalnych ujęć aż po inscenizację. Warto podkreślić, iż zasadą, którą kierowali się autorzy prezentowanych w albumie prac, nie była interpretacja pojęcia *decentryzm* w kategoriach formalnej instrukcji związanej z jakąś jedynie słuszną zasadą budowy kadru, lecz dynamiczna formuła, akcentująca kontekst, niedopowiedzenie i tajemnicę. Jak pisze Aleksander van Lavnik:

Oczywiście kadrowanie jako jedyna technika zmierzająca do uzyskania decentrystycznego charakteru utworu jest już zbyt uboga. Niesie bowiem ze sobą przede wszystkim możliwość poruszania się w warstwie wyobrazeniowej zaniebując głębsze przesłania. Podobne działania, uzyskiwane tylko poprzez cięcia kompozycyjne podejmowane w obrębie malarstwa zanikają z powodu zbyt nikłych efektów w porównaniu ze wzrastającym poczuciem istoty głębokich przesłań możliwych do przekazania. Taki stan wynikał również ze zbyt bezpośredniego pojmowania „Manifestu” Adama Wiśniewskiego Snerga.

Pozostając w duchu decentrystycznego myślenia można z powodzeniem realizować istotne projekty fotograficzne. Być może ten właśnie stanie się zarzewiem znaczącego grupowego działania.

Piotr Komorowski, listopad 2009

be emphasized that the principle driving the authors of the works presented in the album was not interpretation of the concept of decentrism in terms of formal instruction associated with the only right composition of the picture, but a dynamic formula, accentuating the context, understatement and mystery. Aleksander van Lavnik writes:

Obviously, cropping as the only technique of obtaining a decentrist work is too limited, for it primarily makes it possible to work on the notional layer, neglecting deeper messages. Similar actions, involving only composition cuts, taken in painting disappear because of too slim effects in comparison with the growing feeling of the essence of the deep messages that can be communicated. Such condition has also followed from a too direct understanding of Adam Wiśniewski Snerg's „Manifesto”.

Remaining in the decentrist spirit, one can successfully realize significant photographic projects. Perhaps this project will become a hotbed of a meaningful group action.

Piotr Komorowski, November 2009

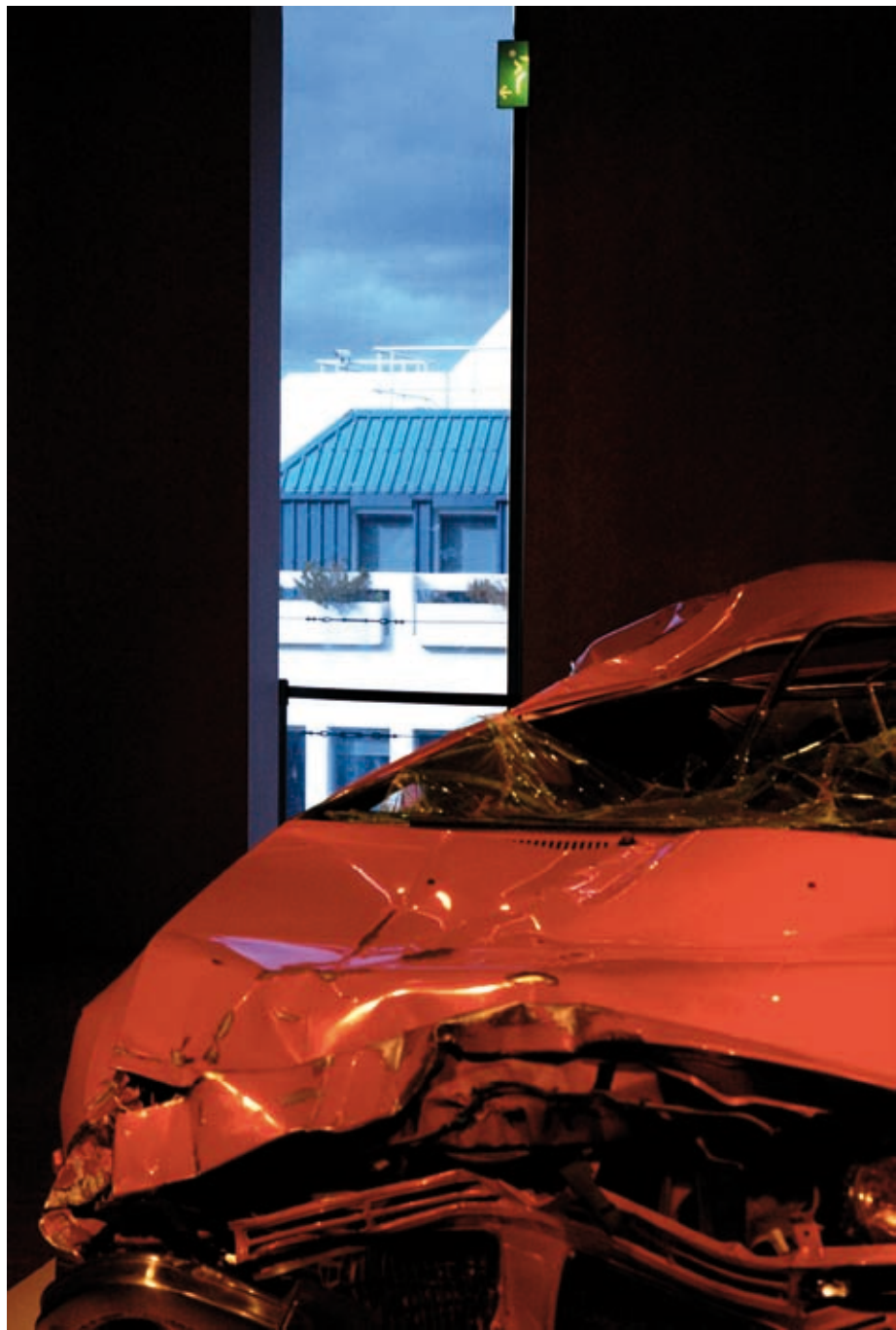
MIRA REWERS

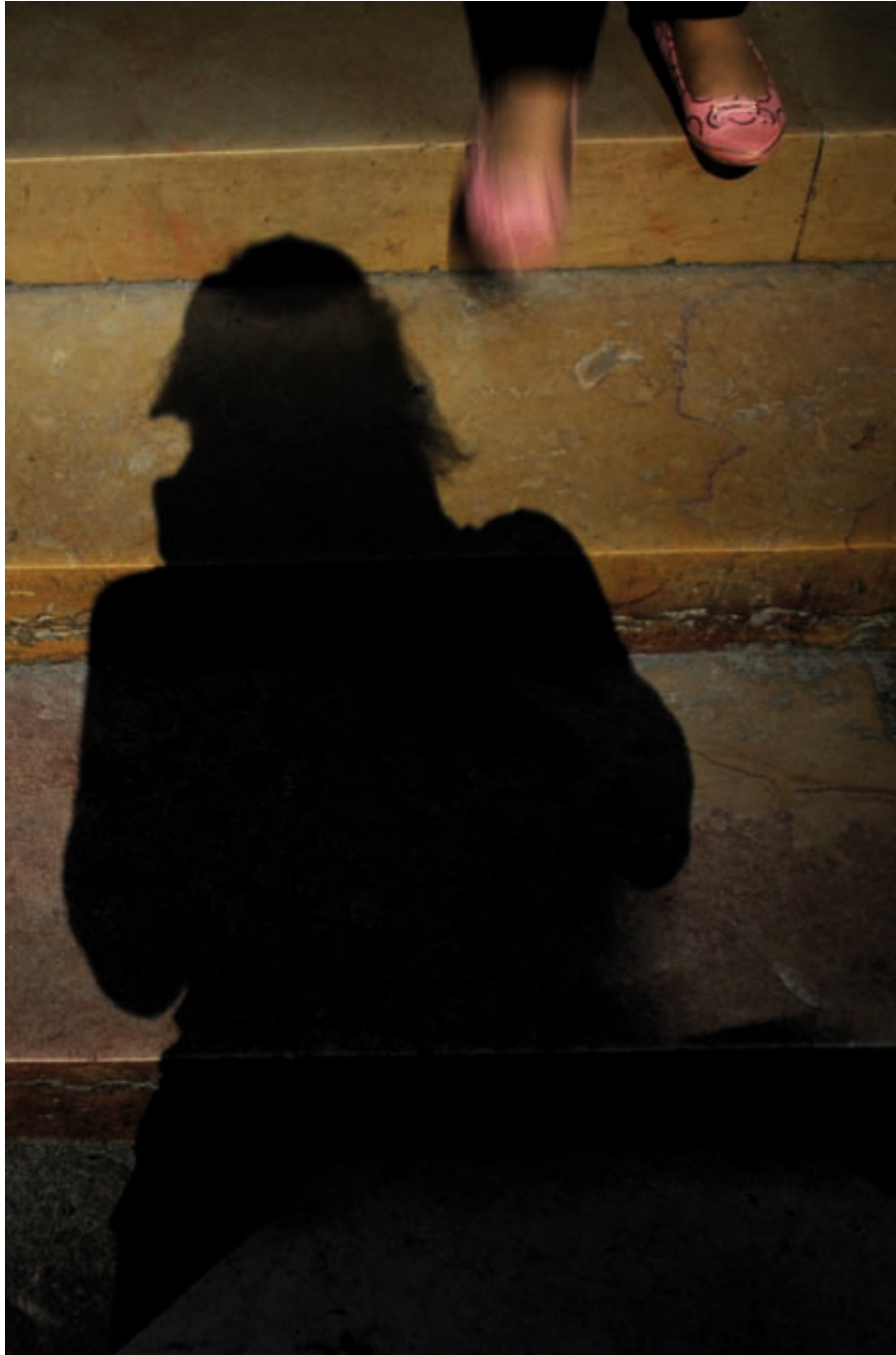
MIRA REWERS

MIRA REWERS

MIRA REWERS

MAREK RACHWAŁ

MAREK RACHWAŁ

MAREK RACHWAŁ

PIOTR KOMOROWSKI

PIOTR KOMOROWSKI

MIROSLAW ARASZEWSKI

2238-2019-08

#2

MIROSLAW ARASZEWSKI

MIROSLAW ARASZEWSKI

22/08/2009-AR

3

MIROSLAW ARASZEWSKI

JAKUB KACZANOWSKI

JAKUB KACZANOWSKI

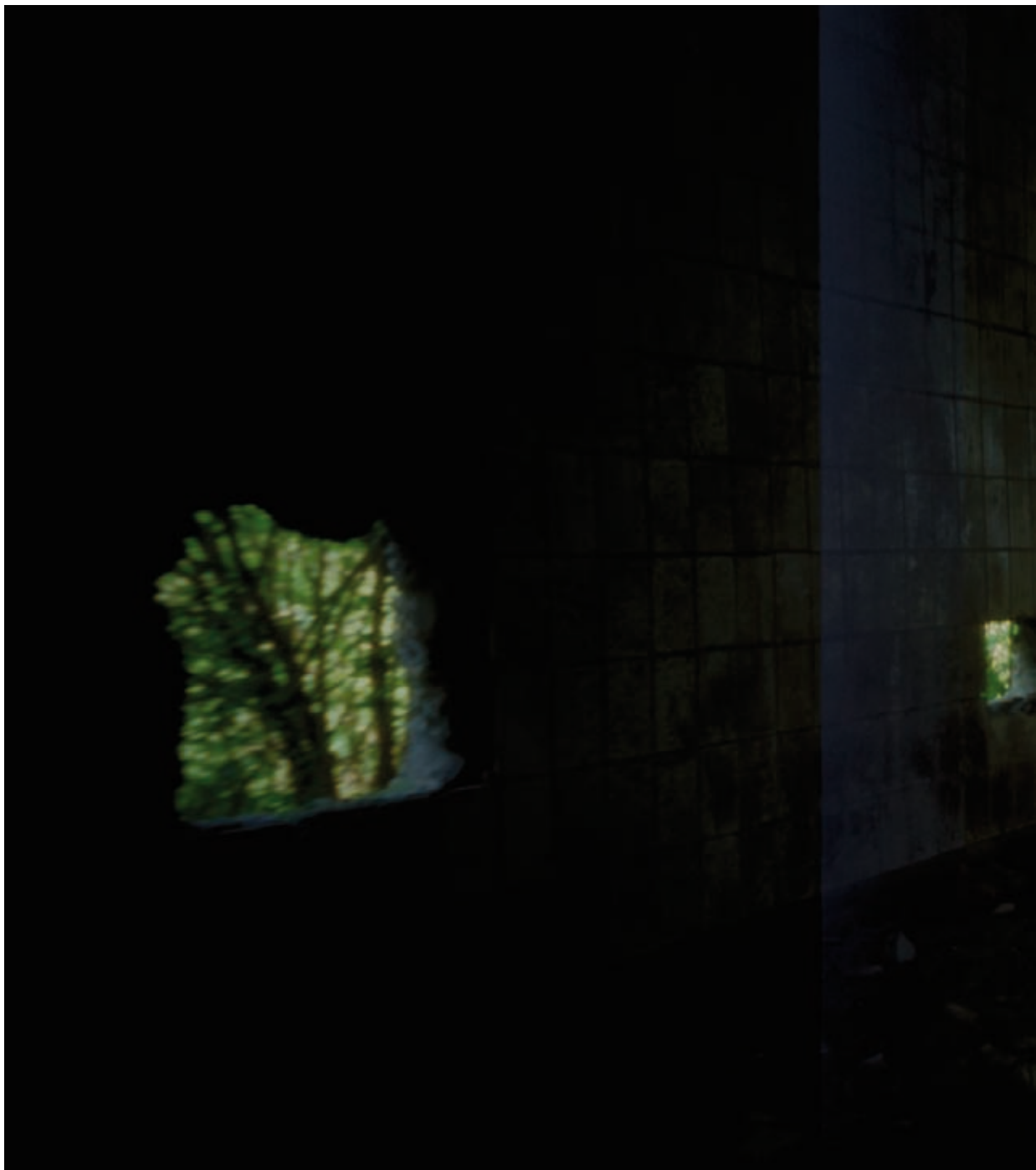

RYSZARD KARCZMARSKI

RYSZARD KARCMARSKI

RYSZARD KARZMARI

GRZEGORZ GAŁĘZIA

GRZEGORZ GAŁĘZIA

GRZEGORZ GAŁĘZIA

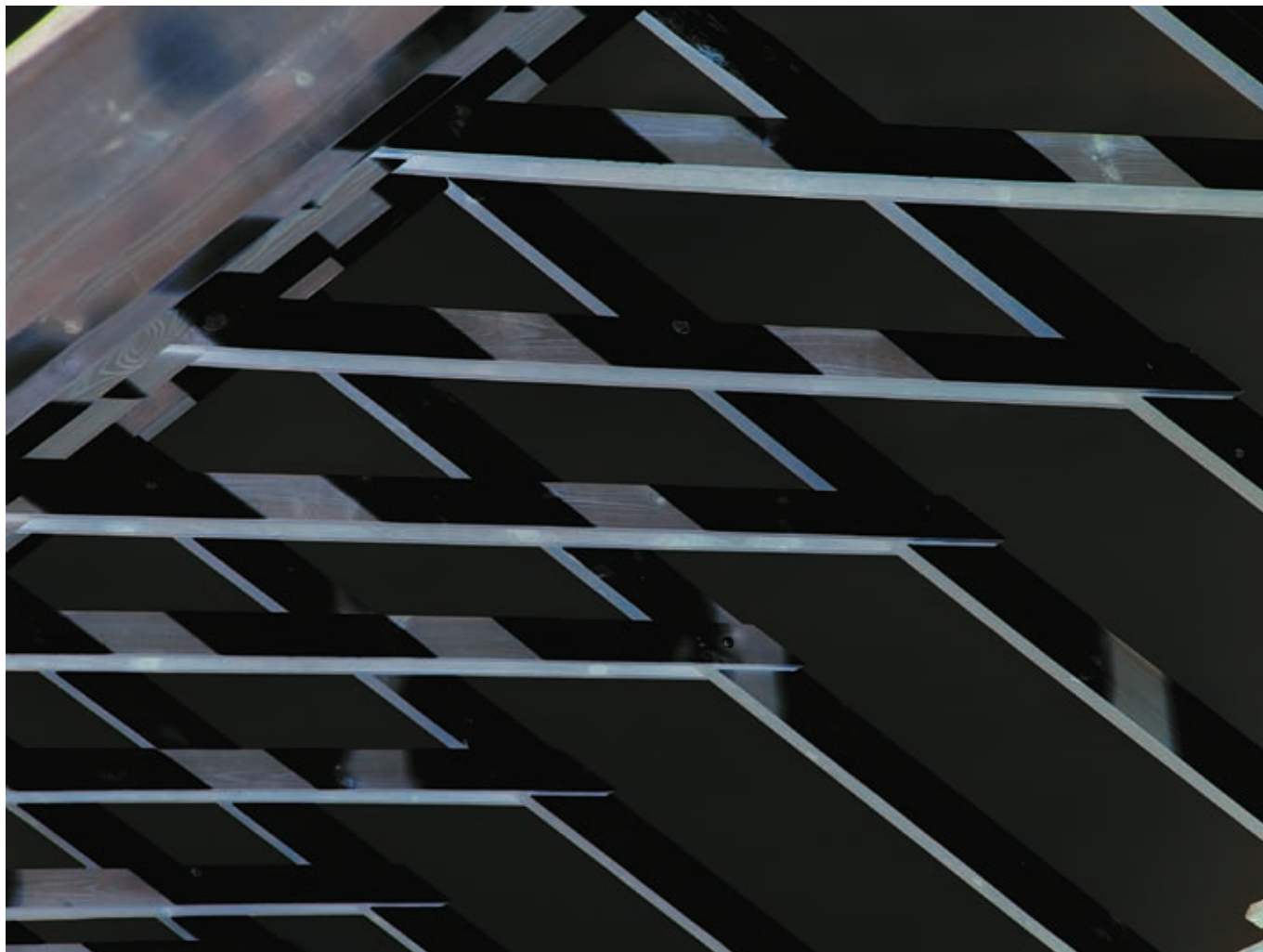

CEZARY ŁUTOWICZ

CEZARY ŁUTOWICZ

STANISŁAW DUNIN-BORKOWSKI

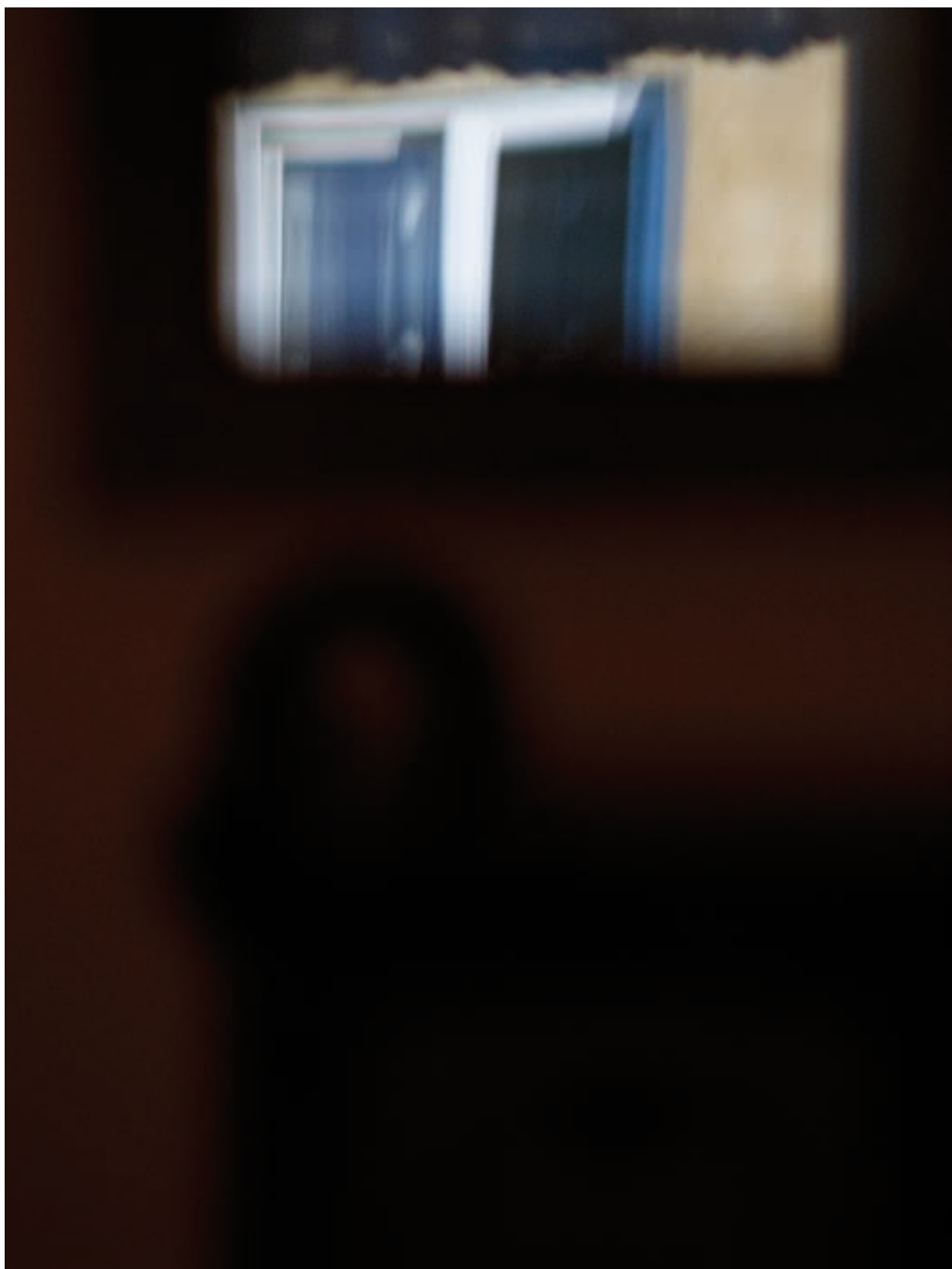

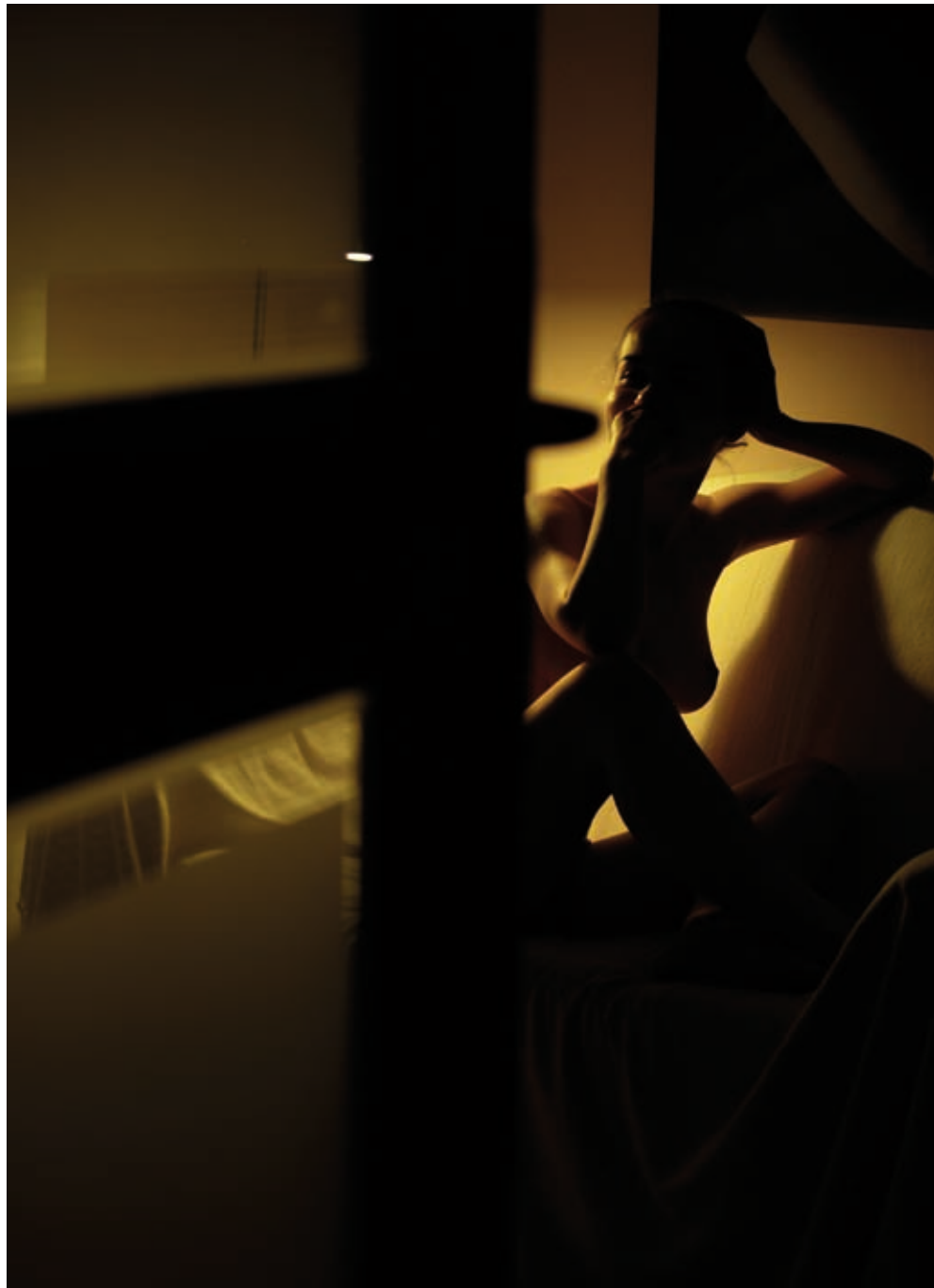
STANISŁAW DUNIN-BORKOWSKI

MIROSŁAW RADOMSKI

MIROŚLAW RADOMSKI

ARTUR DZIWIWIREK

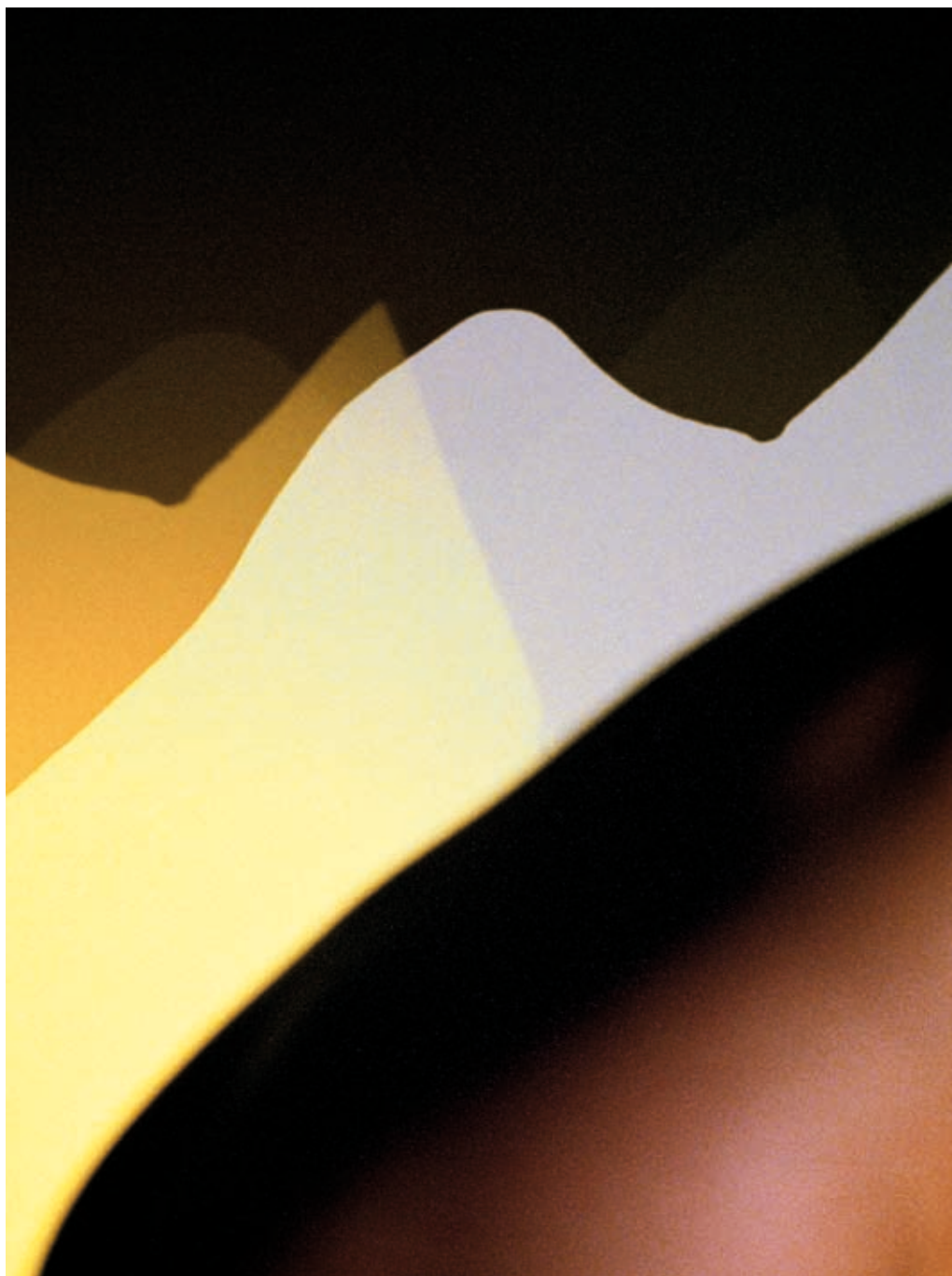

ARTUR DZIWIWIREK

ROBERT ANDRE

ROBERT ANDRE

JACEK KONRAD JĘDRZEJCZAK

JACEK KONRAD JĘDRZEJCZAK

AGNIESZKA RADLAK

AGNIESZKA RADLAK

JERZY PIĄTEK

JERZY PIĄTEK

ANDRZEJ ŁADA

ANDRZEJ ŁADA

ANDRZEJ ŁADA

JUSTYNA GENTILE ŁADA

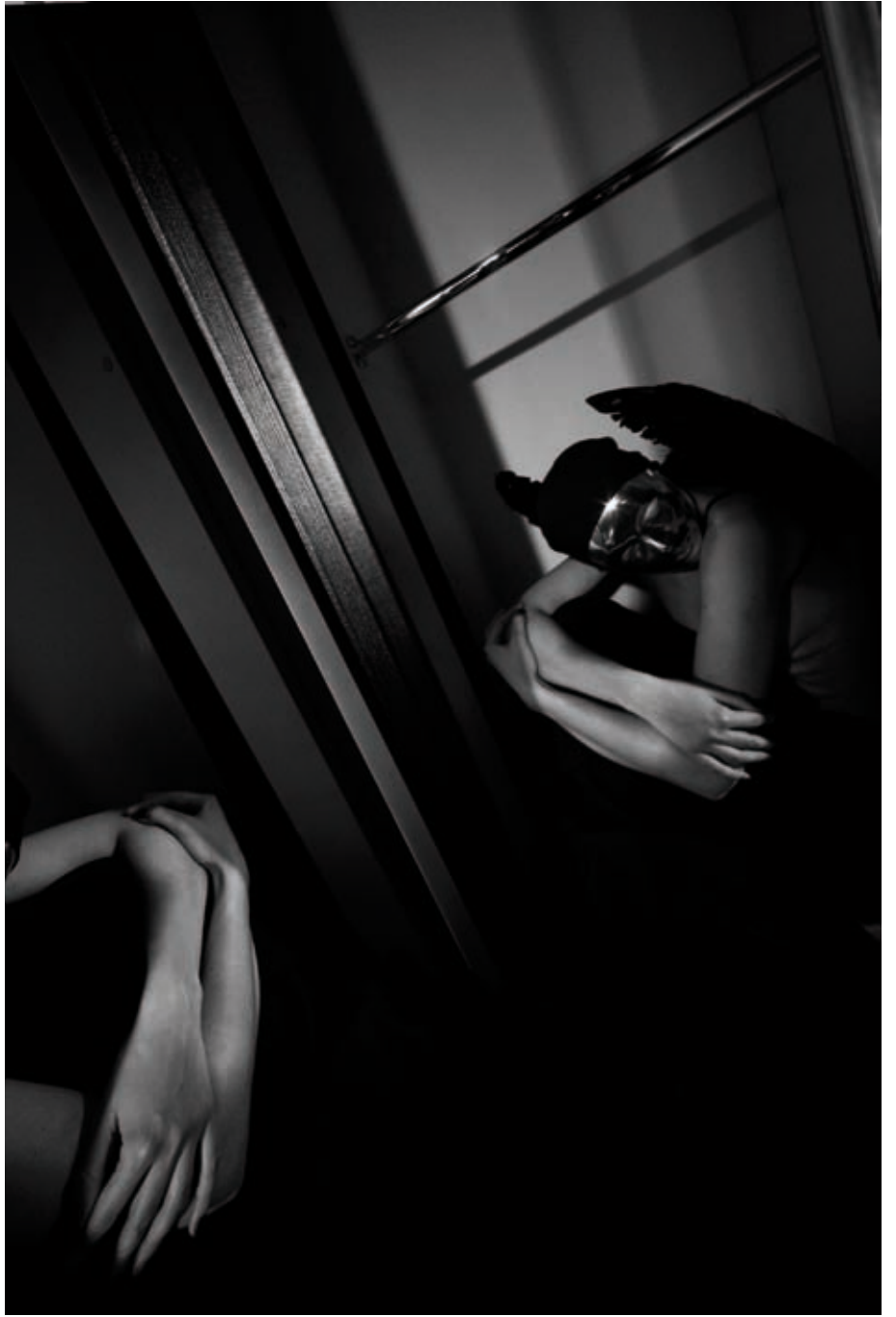
JUSTYNA GENTILE ŁADA

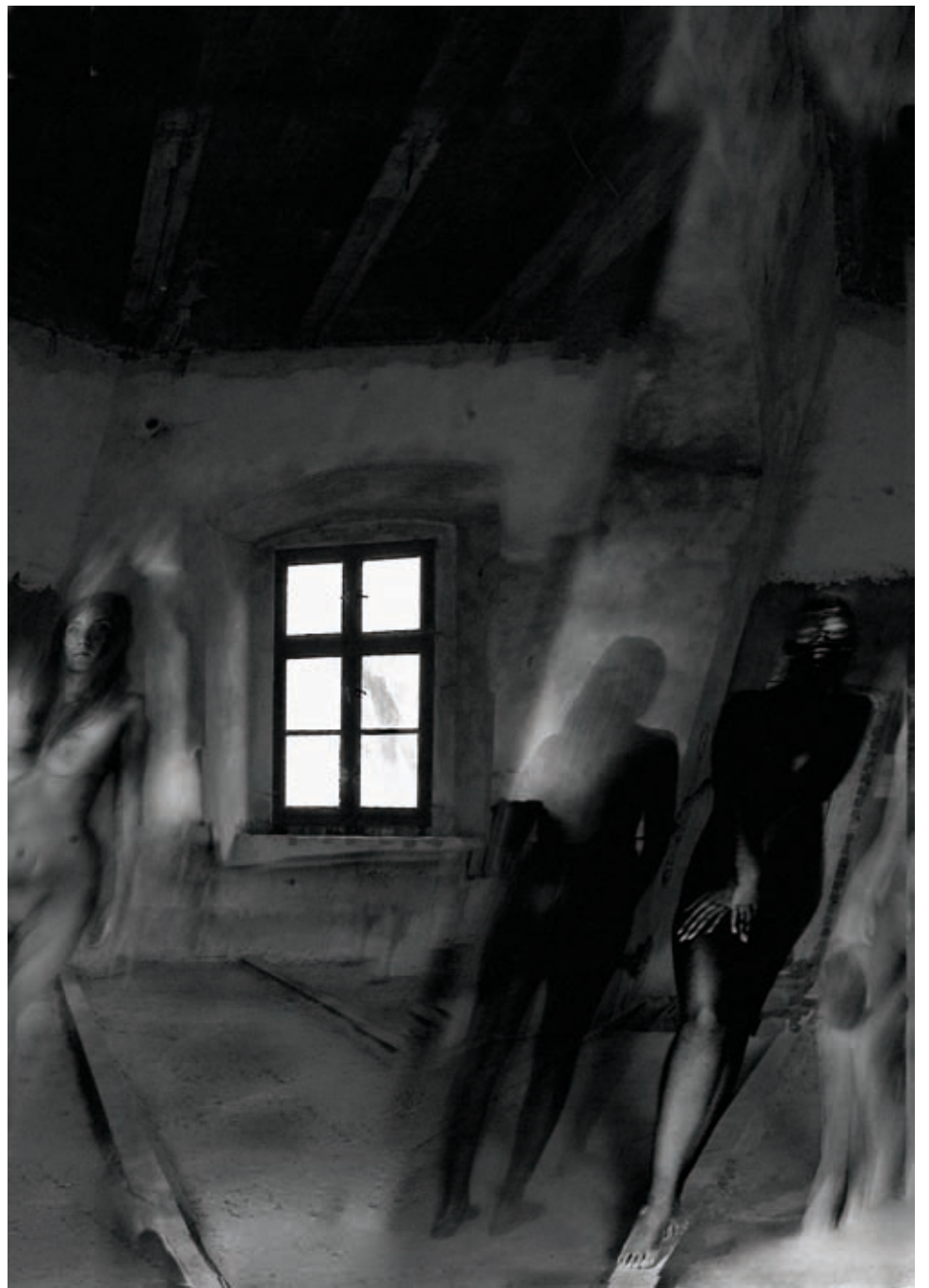
JUSTYNA GENTILE ŁADA

SERGIUSZ SACHNO

SERGIUSZ SACHNO

SERGIUSZ SACHNO

SERGIUSZ SACHNO

AUTORZY

MIRA REWERS

MAREK RACHWAŁ

PIOTR KOMOROWSKI

MIROSŁAW ARASZEWSKI

JAKUB KACZANOWSKI

RYSZARD KARCZMARSKI

GRZEGORZ GAŁĘZIA

CEZARY ŁUTOWICZ

STANISŁAW DUNIN-BORKOWSKI

MIROSŁAW RADOMSKI

ARTUR DZIWIŁEK

ROBERT ANDRE

JACEK KONRAD JĘDRZEJCZAK

AGNIESZKA RADLAK

JERZY PIĄTEK

ANDRZEJ ŁADA

JUSTYNA GENTILE ŁADA

SERGIUSZ SACHNO

Koncepcja projektu i fotoedycja:
SERGIUSZ SACHNO
Organizacja pleneru i panelu dyskusyjnego:
ANDRZEJ ŁADA
Projekt graficzny:
SERGIUSZ SACHNO, SŁAWOMIR ZIELIŃSKI
Tłumaczenie:
GRZEGORZ GAŁĘZIA

Wydawca:
MIEJSKIE CENTRUM KULTURY
OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI
ISBN-978-83-89437-0-37

decentrum

2009